

కృత ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన త్రీకారం చుట్టింది. గాడి తప్పిన విద్యుత్ వ్యవస్థను సరిదేశీంచుకు విద్యుత్సాఖ మంత్రి నారా లోకేష్ ప్రయత్నాలు ప్రారంభించారు. గతంలో విద్యుత్సాఖలో ఎన్నో ఒడిదుండుకులు ఉండటంతో సిబ్బంది జ్ఞాంధులు పడ్డారు. ముఖ్యంగా బద్ధిలీభోగంగా చేపట్టిన కొన్సి లింగీలో లోపాలు ఉండటం వారికి శాపంగా మారింది. అంతేకాక గతప్రభుత్వంలో మును పెన్సుడూ లేని విధంగా ఉపాధ్యాయుల చేత జోధ్వేశ్వర పనులు చేయించారు. దీనంతే అప్ప టి ప్రభుత్వం విధానాలతో విద్యుత్సాఖ అధికారులు, ఉపాధ్యాయులు గత ఎన్నికల్లో ప్రభుత్వానికి వ్యక్తిరేకంగా తీర్చుఇచ్చారు. కూడిమి ప్రభుత్వం ఏర్పడిన తరువాత మంత్రి నారా లోకేష్ విద్యుత్సాఖను తన వద్ద ఉంచుకొని మార్పులు చేర్చులకు సన్నాహాలుచేస్తున్నారు. ముఖ్యంగా విద్యుత్సాఖలో డ్రైస్పీపర్ స్కర్టు రీగా స్నియర్ ఎవ్వాన్ అధికారి కోన శిథర్ ను నియమించారు. కోన శిథర్కు ఏ సాఖ అప్పగించిన తన బాధ్యతను సమర్పించాడని నిర్వహించి ఆ సాఖకి న్యాయం చేస్తేన్న అభిప్రాయం సర్వత్రా ఉంది. ఎన్నికల్లో ఇచ్చిన హామీల మేరకు ముఖ్యంగా మెగా డిస్ట్రిబ్యూషన్ నిర్వహించారు. అలాగే ఉపాధ్యాయుల బిలీల ల కొన్సి లింగ్ పారదర్శంగా నిర్వహించారు. లోకేష్ మార్కెట్ పాలనకు అధ్యంపట్టారు. విద్యుత్ ను అత్యంత ప్రాధాన్యత రంగాలలో ఒకటిగా గుర్తించిది. ఈ క్రమంలో పారాలల విద్యులో సంస్కరణలకు తెరిసింది. మొదటిసారి మెగా పేరంట, టీచెచ్ సమావేశాలునిర్వహించారు. కార్బూక్షమంలో 44,956 పారాశాలల్లో 25.46 లక్షలమంది తల్లిదండ్రులు, 27,395 మంది పూర్వివిద్యుత్రులు, 22,200 మందిదాతలు, 36,918 మంది ప్రజాపతినిధులు పాగ్లాన్నారు. ఈసమావేశంలో తమ పిల్లల అవాశాల గురించి చర్చించారని మున్సిపల్ అప్పినిప్పేవన్, అర్పన్ దెవలమెంట్ సాఖ మంత్రి పొంగూరు నారాయణ తెలిపారు.

విద్యాశాఖలో సంస్కరణల శకం

ଦ୍ୟାରୁଙ୍ଗିଳେ ସଂସ୍କରଣଲାଭ କାର୍ଯ୍ୟମୁ ପ୍ରଭୁତ୍ୱର
ଜୀରୁଗା ପ୍ରତ୍ୟୁଷାଲୁ ନେଗିସ୍ଟ୍ରୋଂଦି. ପଞ୍ଚତଂତ୍ର କଥ
ଵ୍ୟପ୍ତଶ୍ଵରୋ ଉନ୍ନ ଲୋପାଲୁ ଗୁରୁତିଂଚଦଂତେହୋଟ୍ସୁ ବାଟି ପରିପ୍ରେୟ
ରାନିକି ମାର୍ଗାଲନୁ ଅନ୍ତେହୋପ୍ରେସରୋଂଦି. ବିଦ୍ୟାରୁଙ୍ଗାନାନିକି ଗୋଡ଼ଦି
ପେଟ୍ଟୁଗା ମାରିନ ଜୀବେ 117କ କାଟମ୍ବ ପ୍ରଭୁତ୍ୱରେ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣି
ପଲିକିଂଦି. ବିଦ୍ୟାରୁଙ୍ଗିଲୋ ସଂସ୍କରଣଲ ପେରୁତେ ଗତ ଫୈନ୍ସୀ
ପ୍ରଭୁତ୍ୱରେ ତୀରୁକ୍ଷିତ କଥ ଜୀବେତେ ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟା ନିଷ୍ଠିନିଲ
ପୁନା ପ୍ରିଲିପୋରୁମିଂଦି. 3, 4, 5 ତରଗତିଲାନୁ ଉନ୍ନତ ପାରଶାଲ
ଲୋ ଏଲିନଂ ଚେଯଦଂତେ ତଳିଦିନରୁଲୁ ପ୍ରେଵେଲିବଦୁଲ ବାଟ
ପଟ୍ଟାରୁ. ନାହିଁ ନୀଏମ ଜଗନ୍ନ ତୀରୁକୁନ୍ତୁ କଥ ନିର୍ମାଯନ କୁରି
ବିଦିକି ଉରିଗା ମାରିଂଦି. କଥ ଜୀବେତେ ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାରୁଙ୍ଗାନକ
ନଷ୍ଟପାଇଲିଥିଲାମନି ଉପାଧ୍ୟାୟୁଲ, ମେଧାପୁଲ ଅଂଦରେକଣ
ଚେସିନା ଗତ ପ୍ରଭୁତ୍ୱରେ ପଟ୍ଟିମହିଳେମୁ. ଜଗନ୍ନ ପ୍ରଭୁତ୍ୱରେ
ତୀରୁକୁକ୍ଷିତ କଥ ଏବାଦାନ୍ତର ଜୀବେନ ରଦ୍ଦ ଚେସ୍ତାମନି ଜପୁ
ଜୀକେ ପ୍ରକଟିନିବାରା, ଦାନ୍ତି ଉପନନ୍ଦପାରିଂଚିନ ତର୍ତ୍ତାତ ପ୍ରତ୍ୟେ
ମୟୁରୁମ ତୀରୁକୁକ୍ଷିତମକ ଅପନରମ୍ଭନ ପ୍ରକ୍ରିଯାନୁ ପାରଶାଲ
ବିଦ୍ୟାରୁଙ୍ଗା ପ୍ରେରଣିବିନିମିଂଦି. ଦୀର୍ଘ ଭାଗିଙ୍ଗା ଆ ଶାଖ ଦ୍ୱାରକ
ବି. ଜିଜ୍ଯୁରାମାରାଜ୍ ମାର୍ଗଦର୍ଶକାଳପୈ ଉତ୍ତର୍ପୁଲୁ ବିମୁଦିଲ
ଚେଶରୁ. ଗତିଲୋ ଉନ୍ନ ଆର ରକାଲ ପାରଶାଲକ ବଦୁଲ
10ରକାଲ ପାରଶାଲାଲ ବିଦ୍ୟାନାନୀ କାଟମ୍ବ ପ୍ରଭୁତ୍ୱରେ ମୁନିଦୁ
କଥ ତୀରୁକୁକ୍ଷିତମିଂଦି. ଗତିଲୋ ପ୍ରବେଶପାଇଁନ ନାହିଁଲେଟ୍ ଫୋଂଦେ
ପନଲୀ ପିପୀ1, ପିପୀ2) ସୁର୍ଯ୍ୟନ ନିର୍ଦ୍ଦର୍ଶନ ବାହ୍ୟତନୁ ରାତ୍ରି
ପ୍ରୀତି, ଶିଶୁ ସଂକ୍ଷେମ ଶାଖକ ଅପ୍ରଗିତିବିନିମିଂଦି. ଫୋଂଦେଶନଲ (ପିପୀ1,
ପିପୀ2, 1, 2, ତରଗତିଲ) ସୁର୍ଯ୍ୟନ ଅଲାନେ କଣପାଗିନିମିଂଦି.
ଜକଟି ନମିଂଦି ଏବୁ ତରଗତିଲାରେ 60 ଲୋପ୍ତ ବିଦ୍ୟାରୁଙ୍ଗା ଉନ୍ନ
ପ୍ରାଥମିକ ପାରଶାଲନ ଦେଖିନି ପ୍ରାମରୀ ପାରଶାଲାଲୁଗା, 60ପେନ୍ଦି
ବିଦ୍ୟାରୁଙ୍ଗାଲୁରୁ ପାରଶାଲାଲନ ମୋଦଲ୍ ପ୍ରାମରୀ ପାରଶାଲାଲୁଗା
ଏର୍ଯ୍ୟାଟୁ ଚେତିନିମିଂଦି. କଥ ପାରଶାଲାଲକ ପ୍ରାମରୀ ସୁର୍ଯ୍ୟଲ୍ ପୋଚିଏବଂ
ତେ ପାଟୁ ତରଗତିକି ଉକ ଉପାଧ୍ୟାୟୁଦ ଚୌପୁନ ପଦମିଂଦି
ଉପାଧ୍ୟାୟୁଦିଲାନୁ କେଟାଇଲାଚକଦ ଜରିଗିଦି. 60ମିଂଦି ବିଦ୍ୟା
ରୂପ କଂଚି ଏକବୁଦ୍ଧ ଉନ୍ନ ପ୍ରାଥମିକୋନ୍ତ ଯମ୍ବାଫି ପାରଶାଲ
ଲାନୁ ଉନ୍ନତ ପାରଶାଲାଲାଗା ଅପ୍ରକ୍ରିଦ ଚେଯଦଂ ଜରିଗିନିମିଂଦି.
ଉନ୍ନତ ପାରଶାଲାଲ କାଂପୋରିଂ ଲୋନ୍ହି ପ୍ରାଥମିକ ପାରଶାଲାଲନୁ

ఎం రఘువునాథ
 ఉన్నత పారశాలలో విలీనం చేసి 1నుండి 10 తరగతుల
 వరకు గల ఉన్నత పారశాలలుగా మార్పు చేసింది. కిస్కిబోట్లు
 6 నుండి 10 తరగతుల వరకు ఉండే ఉన్నత పారశాలలను
 కూడా ఏర్పాటు చేసింది. 1 నుండి 12 వరకు, 6 నుండి 12
 వరకు తరగతులు ఉండే పైసాస్క్రోల్స్ షస్ట్లోరెండు రకాలుగా
 పారశాలలను ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. పారశాలల వారీగా
 వాస్తవ పరిస్థితిని తెలుసుకునేనందుకు ఒక పారశాలకు ఒక

ప్రభుత్వం విద్యార్థులకు అందించే ఒక్క కిట్టు ప్రభుత్వం రూ. 2,279 లు రూ. 35,94,774 మంది విద్యార్థులకు కిట్టు కొనుగోలు చేసారు. ఇందులో కేంద్రం రూ. 175.03 కోట్లు, రాష్ట్రం రూ. 778.68 కోట్లు భరించనున్నాయి. 1 నుంచి 8 తరగతి విద్యార్థులకు ఏకరావు దుస్తులకు కుట్టుకాలి కింద రూ. 120, 9, 10 తరగతుల వారికి రూ. 240 చెట్టించ నున్నారు. తల్లికి వందనం పథకం కోసం మొత్తం రూ. 10,091 కోట్లు ఖర్చు విదుదల చేసినట్లు సీఎం చంద్రబాబు తెలిపారు. ఇందులో రూ. 1,346 కోట్లు పారశాలల అభివృద్ధి వెళతాయని పెట్టించారు. అప్పట్లో ఒకరికి మాత్రమే జీస్.. ఇప్పుడు ఎంత మంది పిల్లలుంటే అంత మందికి తల్లికి వందనం ఇస్తున్నామని ఆయన తెలిపారు. అంతేకాక విద్యార్థులలో నైతిక విలువలు పెంపాందించడానికి ప్రమఁఖ ఆధ్యాత్మిక ప్రవహనకర్త వాగంటి కోశేశ్వరరావు ఆశ్వర్యాలో ప్రత్యేకంగా విలువలపై పుస్కాలను తీసుకొన్నారు. 2025-26 విద్యా సంవత్సరం నుంచి ఒకబి నుంచి ఇంటర్వైడియట్ వరకు పాల్యాంశాల్లో సమూల మార్పులు తీసుకొస్తున్నారు. ఇంటర్వైడియట్ సిలాబెన్సు మార్పు చేయ దంతోపాటు ప్రశ్నాపత్రాల విధానాన్ని మార్పునున్నారు. వెను కబడిన విద్యార్థులతోపాటు పిల్లలకు అదనపు బోధన అం దించేందుకు పపటీ మద్దాల్సో కలిసి విద్యాశక్తి కార్యక్రమాన్ని పూర్తిసాయిలో అమలు చేయనున్నారు. ఆకడమిక్ క్యాలెండర్ ను సమర్పించంగా అమలు చేయడంతోపాటు డిషిసన్ పూర్తికి సదుపొయాల్ని మెరుగుపర్చడం, ఫిజికల్, వర్షావర్ల విద్యను ఎక్కిపుతం చేయడం ద్వారా మెరుగైన బోధన విధానాలను అమలు చేసేందుకు కసరటు చేస్తున్నారు. ఇంటర్వైడియట్లో వ్యక్తి విద్య విద్యార్థులకు ద్వ్యాయల ద్వ్యావీకరణ పత్రాలు ఇచ్చేందుకు ప్రయత్నిస్తున్నారు. జాతీయ సైపుణ్య విద్య అర్థాత ప్రైమ్ వర్క్, జాతీయ వ్యక్తి విద్య, శిక్షణ మందిలితో కలిసి పటిసి ఇప్పణస్తున్నారు. పారశాల విద్య శాఖలో కీలకమైన సూగాల్

కాంప్లెక్స్ విధానస్థి ప్రభుత్వం రద్దువేసింది. వాటి శాసనంలో కాంప్లెక్స్ విధానస్థి అమలు చేయాలని నిర్ణయించింది. ఈ మేరకు ఓటీవల రాష్ట్రవిద్యాశాఖ ముఖ్యకార్యదర్శి కేస శిథిదర్ ఉత్తర్వులు జారి చేశారు. వాటిని అనుసరించిన ప్రస్తుతస్వాగ్త కాంప్లెక్స్ పరిధిలోని పారశాలలు వాటి దూరం, అయి స్వాగ్తలో విద్యార్థులు, టీప్పద్ధ సంబుధును క్లేట్ స్టాయిల్ పరిశీలించి 4,034 కాంప్లెక్స్ లను ఏర్పాటు చేసింది. పారశాల విధ్య ట్రైక్స్ వి. విజయరామరాజు పర్వవేషణలో అత్యంత సమరపంతంగా ఉపాధ్యాయ పదోన్నతులు, బడి శీలను పూర్తి చేయడం జరిగింది. మొత్తం 67,732 బద శీలు, 4,477 పదోన్నతులు అమలు చేయ బడ్డాయి. వారిలో, 1,494 మంది ట్రైక్|| ప్రధానో పాధ్యాయులు బదలీకాగా, 1,375 మంది స్వాగ్త అసిస్టెంట్లు ప్రధానోపాధ్యాయులుగా పొందారు. అనే విధంగా, 5,717 మంది మోడల్ ప్రోఫిల్ పారశాల ప్రధానోపాధ్యాయులుగా బదలీ పొందారు. అందుకోసం స్వాగ్త అసిస్టెంట్లును బదలీ చేయడమే కాకుండా 1,592 మంది ఎస్టేబీలు మోడల్ స్వాగ్త పొచ్ ఎన్నుగాపదోన్నతులు పొందారు. స్వాగ్త అసిస్టెంట్ విభాగంలో 27,804 మంది ఉపాధ్యాయులు బదలీలు పొందగా, అదే విధంగా 1,510 మంది స్వాగ్త అసిస్టెంటులుగా ఎన్సిబీల నుండి పదోన్నతి పొందారు. అదనగంగా, 31,174 మంది సెకండరీ ట్రైక్ టీప్పద్ధ, 1,199 మంది లాంగైజ్ స్కూలర్లు 344 మంది ఫిజికల్ ఎచ్యూపేషన్ టీప్పద్ధను బదలీ చేశారు. విద్యార్థుల సమగ్రాభివృద్ధికి ఎన్నో కార్యక్రమాలు అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం చేపడుతుంది. ఇందులో భాగంగా విద్యా బోధనలో నాణ్యతను పెంపాందించేందుకు నిర్వహిస్తున్న వినాత్తు కార్యక్రమం పర్యాన్లాట్ అడాషనీల్ లెర్సింగ్ ప్లేట్‌ఫారమ్. ప్రభుత్వ పారశాలల్లో 6 నుండి 9 తరగతుల విద్యార్థులు గడితం, ఇంగ్లీష్, తెలుగు పాత్రాంశాల్లో వెనకబడి ఉంటే, సాంస్కృతికత సాయంతో విద్యార్థుల సవాళ్లను పరిపురించి, తరగతి గదిలో అశ్వసన ఫలితాలు మెరుగుపరచడమేలక్కంగా అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం తరఫున పారశాల విద్యాశాఖ, సమగ్ర శిక్షా శ్రీకారం చట్టింది. ప్రభుత్వ పారశాలకు స్టార్ లేబీంగ్ ఇప్పాలనిమిద్యాశాఖ నిర్ణయించింది. విద్యార్థుల్లో క్రీడావైపుణ్ణాలు పెంచేందుకు ఆటలుకునంబించిన సామగ్రి అందించున్నారు. ప్రభుత్వ బిపుల్లో కంప్యూటింగ్ ల్యాబ్లను ఏర్పాటుచేయసున్నారు. ●

నే సీదరిని.. నువ్వుదరిని అంటూ
నెరండు దశబ్దాలుగావడముగం,
పెదముగంగా ఉన్న 'అప్పర్చు
సపోర్డరులు' మార్కెట్ కపిలయి
మన జ్ఞానినీ అంటూ గతవారం
చేతులు కలవడం మహోరాష్ట్ర రాజ

ఒకే ఒరల్స్ రెండు..

ఎ.వి.వి ప్రసాద్

యుద్ధం కొన్ని రోజుల్లో మార్కెట్‌లో ప్రారంభమైన వ్యవసాయం ప్రారంభమైనప్పుడు బాలా సాహార్ రాకర్ స్థాపించి పెంచి పోషించిన శివసేనలోనే తన రాజకీయ జీవితం ప్రారంభమైనా, 20సంవత్సరాల క్రితం 2005లో సాంత బాట వేసుకోని ‘మహరాష్ట్ర నవ నిర్మాణ సేన’ (ఎంవెన్స్) అనే కొత్త పార్టీ ని స్థాపించి తను తానుగా ఎదుగుతున్న రాజ్ రాకర్ తన పెదనాన్న కుమారుడైన ఉద్వ౒లకర్ తో కలిసి ఒక వేదికను ఎక్కడం, కలిసి ఉదేం దుకే కలిసి పచ్చామిని చెప్పడం ఆశ్చర్యంలోని అధికార బీజెప్ కూటమికి వెన్నులో వణకు పుట్టిం చిందని కూడా చెప్పాలి. ఎవరి కారణాలు వారికి ఉన్నా, శివసేన నుంచి రాజ్ విడిపోవడానికి, ఇప్పుడు కలపడానికి కూడా మార్కెట్ యొల్దోయే కారణం. అప్పుట్లో శివసేన విద్యుత్తీ విభాగమైన భారతీయ విద్యుత్తీ సేన ను ప్రారంభించినవాడు రాజ్. మొదల్లో ఉద్వ౒లకర్ పండి పార్టీలో రాజ్ కే ఎక్కువ ప్రాధాన్యం కనిపించడంతో బాలాసాహార్ కుమారునిగా ఉద్వ౒లమందుకు వెళ్ళడానికి చాలా ప్రయత్నాలే చేశారు. కానీ పదవుల పంపకంలో ఆలిగిన రాజ్ 2005లో శివసేన నుంచి నిష్టుభ్యమించి 2006మార్చిలో ఎంవెన్స్ ను స్థాపించారు. ఆత్మరూప అయిన మనుసు మార్చి శివసేనలోకి తిరిగి రప్పించడానికి బాలా సాహార్ ఉన్నప్పుడే చాలా ప్రయత్నాలు జరిగాయి. కానీ ఏవీ ఘసిం చకపోగా, ఉద్వ౒లకు గట్టి ప్రత్యుభిగా రాజ్బలాస్సి పెంచుకోవడంతో వారిద్దిరిమధ్య రగిలిన సగలు తర్వాత కాంగ్రెస్ కు, బీజెప్ కి ఎంతో ఉపయోగించాయి. శివసేన కొన్నిసార్లు కాంగ్రెస్ లోను, మరో సారి బీజెప్ లోను జతక్కటించి కానీ ఆ పొత్తును నిలుపుకొనేకి పోయింది. చివరికి అధికారానికి దూరమై బీజెప్ కూటమికి రాప్టోస్సి అప్పగించి ది. శివసేన గ్రాఫ్ట్ పడిపోవడం, ఎంవెన్స్ రేచింగ్ పెరగడంతో అన్నదమ్ముల్లిద్దరిని తిరిగి కలపడానికి గతంలో కూడా కొన్ని ప్రయత్నాలు జరిగాయి. హిందీఖుతి రేక ఉద్యమం జిరిగినప్పుడల్లా ఇద్దరు వేర్చేరుగా అందోళనలు జరపడంతో వాతావరిల తగినంత పట్టాజను లభించకూడా

ఉద్ధవ, రాజ్ లాక్రె

లో భారతిందోళనలు జి
పాలని సోడ రులిద్దరు ప్లేన్ చేయడం తెలిసిన
ముఖ్యమంత్రి వెంటనే కొత్త ఉత్తర్వులు జారీ
చేయడంతో సమస్య తాత్కాలికరంగా సద్గుమణి
గినా వారిద్దరూ కలిసి విశ్వర్త ర్యాలీ జరవాలను
కోవడంతో ఫడ్డ విసెకు పచ్చివెలక్కాయ గొంతు
లో పడినట్లయంది. తాను అమలు చేద్దామనుక
న్న త్రిభూషా విధానం రాకరే సోదరులిద్దరిని
తిరిగి కలవడంతో ఇప్పుడు బీజపి కూటమికి
కొత్త సమస్య మొదలయింది. ఇప్పసేన పిండె
వర్గం, ఎస్సిపి ఆజిత్ వర్గం బీజపి కూటమిలో
ప్రధాన మిత్రపక్షులు. అవి అపసరం కొద్దీపీర్చాడిని
పొత్తులే కావడంతో సమీకరణలు మారితే ప్రభు
త్వం మనుగడకు ముప్పు ఎర్రడె అవకాశాలు
అధికం. డివ్యాల్సీ సిమంగా ఉన్న ఆజిత్ వార్, ఇక
కాలు కూటమిలోను, మరొక కాలుశరదివ్ వా
నాయకత్వంలోని ఎస్సిపీలోను పెట్టి ఉంచార
న్నది అందరూ ఎరిగినదే. పిండెకు బీజపితో

కలిసి సాగవలనిన అవసరం ఎక్కువాడంది. ఆ కారకూటమి లో లేకపోతే ఆగూపులో ఎవరూ మిగలకోవచ్చ. వారు మళ్ళీ శివసేనలోకి వెళ్ళి అవకాశాలే ఎక్కువ. అందువల్ల మీత్ర పక్షాలు జారిపోతుండా కాపాడుకోవడం ఫడ్డువిన్ మొదట బాధ్యత. ఒక డశలో అజిత్తవర్గం కూడా హిం వ్యతిరేకంగా శనలకు మధ్దతు జసుందని తెలియడం వల్లనే ఫడ్డువిన్ తనిఫిధానంలో మార్పచేశారని అంటున్నారు. కానీ అది రాకరే సోద లిద్దరు తిరిగి కలవడానికి ఉపయోగపడవడంతో ఫడ్డువిన్కు కొత్త తలనొప్పి మొదలయిరఱ్ఱయిది. ఆసంట్లీ ఎన్ని కలకు ఇంకా చాలా వ్యపదిష్టాడన్నా, దీసంబర్లో లేదా జనవరిలో బృహస్పున్యాయి ఎన్నికలుజరు గబోతున్నాయి. ఆ ఎన్నికల గెలిచిన వారికి మరాలా రాజికియంమిద ఎక్కువపట్టు ఉంటుంది. రాకరే సోదరులిద్దరు చేతులు కలపడం వల్ల ముంబయి వారి భాతాలోకి వెంచేయాలన్న ది ఫడ్డువిన్కు మరో సమస్య. గత ఎన్నికలల్లో ఉద్దవ శివసేన గ్రూపుకు 84 సీట్లు వస్తే, బిజిపి కి రెండు తక్కువగా 82 సీట్లు వచ్చాయి. ఎంవ్స్ ఎన్కు ఏడు మాత్రమే లభించాయి. ఇటీవల జిరిన అసుట్లీ ఎన్నికల్లో మరుతి కూడటి (బిజిపి, ఏపిండె శివసేన, అజిత్తవిన్సీపి) విజయం సాధించడంతో ఎన్నికలు గితే ముంబయి కూడా తమ అధీనంలోకి మనుదనే దిఘమాతో వారు ఉన్నారు. కానీ ఇప్పుడు రాజీ, ఉద్దవ చేతులు కలపడంతో సమీకరణాపూర్చాగమారిపోయే అవకాశాలు కనిపిస్తున్నాయి అసంట్లీ ఎన్ని కలల్లో ఉద్దవ కూటుమికి 10 శాతం ఓట్లు వస్తే, రాజీ ఎంవ్స్ ఎన్ క 1.56 శాతం ఓట్లు వచ్చాయి. వారిదరితో పాటు పిండె గ్రూపునుంచి కూడా కొంత ఓట్ల శాతం బదలీ అయి వారి విజయాన్ని ఎవరూ నింధించలేకపోవడ్డు ఇప్పుడు హింది కంటె ఫడ్డువిన్ ముందున్న ప్రదాన సమస్య ఇదే. రాజీ, ఉద్దవ నిజంగా ఒకే ఒరలో ఇషుదగలిగితే నిజంగానే అద్భుతాస్పష్టించగలుగుతారు. హింది విధానంలో వెను తగితే తనకు మద్దతు పెరుగుతుందనుాన్న ఫడ్డువిన్ కు చుక్కెదురెనట్టే కనిపిస్తుంది. ●

రత్నపైకి నిత్యం కాలుమవ్య
బూతూ చౌరాటల్లు, ఉగ్రవాదం
ఇలా తనకు అందిషచ్చిన ప్రతి
.....శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ

ప్రాకిస్తాన్ లో పెలుచు బలాచిస్తాన్ విబరహినీ అన్నే అదే బిఎల్వ పక్కలో బెల్లంగా మారింది. మానీట్లు, మా సంపద మాకే దక్కులంటూ ప్రత్యేక దేశంగా ఆపిర్పువించాలని దశాబ్దాలుగా జరుపుతున్న పోరాటం మరింత ఉద్దికంగా మారింది. ప్రత్యే కించి పొక్కలో సంకీర్తకూటమి వచ్చిన తర్వాత ఈ డిమాండ్ మరింత పెరిగింది. తరచూ బెలుచ్చి విముక్తి సైన్యం చేస్తున్న ఈ పోరాటంలో అనేక దాడులు చేసి తన లక్ష్మీలను సాధించింది. ఈ బిఎల్వచు కళ్ళడిచేసేందుకు సర్వశక్తులు ఇప్పు తున్నా బెలుచ్చ సైన్యం మాత్రం తన దాడులు నిరంతరం కొనసాగిస్తునే ఉంది. పెహంబాజ్ పరీష్ వదవిలోకి రావడం, ఆప్సు సైనిక చీఫ్గా మాజీ ఇంటిలిపెస్ట్ చీఫ్ ఆసిమ్ మునీర్ బాధ్యతలు స్వీకరించిన తర్వాత బెలుచ్చ సైన్యం దాడులు మరింత ఉధృతం చేసింది. ప్రత్యేక దేశంగా తాము ఏర్పడి తీరుతామంటూ బెలుచిస్తాన్ ప్రజలు ఎవ్వటి నుంచో చేస్తున్న డిమాండ్ ఈసారి ఖచ్చితంగా సాధించుకుండామన్న ఛిమాలో ఉన్నారు. అందుకు సాయుధ పోరాటం ఒక్కపేర్ మార్గం అన్నట్లు వారుచేస్తున్న దాడులు స్పృశ్యం చేస్తున్నాయి. బెలుచ్చ జాతీయ విముక్తి పోరాటం పేరిట చేస్తున్న ఈ సాయుధ పోరును ముందుండి నడిచిస్తున్నది బెలుచిస్తాన్ లిబరేషన్ ప్రంట్ మరికొన్ని స్వప్తతత్త పోరాట శక్తులు మాత్రమే. అయినా కూడా సైన్యానికి సైన్యం అంతుభూతికుండా దాడులు చేయడంలో పీటికవే సాటిగా నిలుస్తున్నాయి. బెలుచిస్తాన్ (ప్రావిన్) లో తాజగా అపరేషన్ బామ్ పేరిట నిర్వహించి న దాడుల్లో ప్రథమ అస్తులు ధ్వనింసం అయ్యాయి. 17 చెప్పు చేసిన దాడుల్లో అక్కడ ప్రథమత్త అస్తులు మాత్రమే టాగ్గింగా నిలిచాయి. వండ్ గూర్, సురాబ్, కెవ్, బిర్న వంటి ప్రాంతాలలో పాటు అనేక జిల్లాల్లో దాడులు చేసింది. మక్కాన్ తీరం నుంచి కోవ్-ఎ-సులేమాన్ పర్వతశ్రేణిపర కూతమ పోరాటం విస్తరించిందని బిఎల్వఫ్ చెపుతోంది. సైనిక చెక్పోస్టులుడైతం ఈ దాడుల్లో ద్వాంసం అయ్యాయి. దాడులు చేయడం బిఎల్వఫ్ కొత్తమీ కారు. రెండునెలలకితమే

పాక్ కంట్లో నలుసుగా 'బెలూచ్'!

గన్ని మోవాన్

పాక్‌లో పర్యత్తేఖలు మధ్య నుచి వెళ్లే రైలు మార్గంలో జాఫర్ రైలును షైజాక్ చేసారు. రైలు లో ఉన్న పాక్ జబ్సాస్ అందీలూగా చేసారు. 90 మందిని కాల్చివేసినట్లు బిల్లెవెఫ్ ప్రకటిం చింది. భారత్తో పహలాగి డాడి తర్వాత పాక్ ఉగ్రసూపరాల్ స్టేషన్ నీర్వహించిన ఆవరేషన్సింథార్ అనుంతరం ఈ బెలూచిస్ట్స్ న్స్ స్వాతంత్య పోరాటం మరింత పెరిగింది. తాము ప్రత్యేక దేశంగా ప్రకటించుకుంటున్నామని, తమ దేశమన్నీ, తమ దేశ జెండా, తమ భౌగోళిక స్వరూపంగుర్భింబాలంటూ ఇటు భారత్తోపాటులటు ఐక్యరాజ్యమితిని కూడా కోరిన సంగతి తెలిసిందే. మరొకపక్క ఈ పోరాటాన్ని అభిచివేయాలంట పాకిస్టాన్కు సైనిక పాలన ఒక్కటి మార్గం అన్న ప్రవారం కూడా తెరపైకి వచ్చింది. అందుకు అనుగుణంగానే ఇటీవలి కాలంలో సైనికి కీవ్ అసిమ్ మనీర్ వ్యవహారాలికి కూడా కనిపిస్తోంది. భారత్తో తలుచుకున్నపుడ్లాగా కాలు దుష్య దం, అంతర్జాతీయ నేడికలపై కాశీర్ ఎవ్వటికీ మాదే అంటూ ప్రగల్భాలు పలకడం అలవాటిన పాకిస్టాన్ తన దేశంలో ఎదురుపుతున్న ముఖ్య ను మాత్రం సర్దుబాటు చేసుకోలేని స్థితిలో ఉంది. ఆర్థిక వ్యవస్థ చిన్నాచిన్నం అయిన తరుణంలో బెలూచిస్ట్స్ లో ఉన్న అపారమైన వసరలన్నిటినీ కైనాకు తాళ్లుపెట్టి పచ్చం గడుపుకుంటున్నప్పుడు భావన బెలూచ్ ప్రజల్లో నిలిచింది. వాస్తవానికి బెలూచిస్ట్స్ లో అపారమైన భిన్నిజ వసరుల సంపద ఉంది. రాగి, బ్రోఫ్స్, భౌగ్ంగా, ముడి ఇనుమతో పాటు లిథియం వసరులు కూడా అపోరంగా ఉన్నాయి. అలాగే బారైట్, సల్వర్, మార్పుల్, లెడ్, జింక్ వంటివి అనేక వసరులన్నాయి.

రేఫో డిఫ్ ప్రాజెక్టు పరంగా చూస్తే ప్రవంచం లోనే అతిపెట్టడ రాగి, బంగారం నిల్వులున్న ప్రాంతంగా నిలిచింది. ముస్లింహాగ్ ప్రాంతంలో క్రోమైట్, ఛాగాయ్, ఖుజ్జదార్ ప్రాంతాల్లో అపారమైన లిథియం నిల్వులున్నట్లు పాక్క దగ్గరవు తున్ప చేసా గుర్తించింది. అందుకే ఈ ప్రాంతం లోనే విధి ప్రాజెక్టులు, కారిదార్లు నిర్మించేందుకు పాక్ ప్రభుత్వానికి ఆర్కివమనరులు దండిగా అందిస్తోంది. రానురాను ఈ ప్రాంతంపై వట్ట సాధిస్తున్నది. ఈ ధోరణలు గుర్తించిన తర్వాతనే బెలూచిస్ట్స్ లో స్వాతంత్యపోరాటం, విముక్తి పోరాటం పేరిలు అందోళనలు పెరిపోయాయి. ఇటు బెలూచ్ విముక్తి పోరాటంతో పాటు పాకిస్టాన్కు ఇప్పుడు అపోస్ట్ సరిపొద్దు వైపు నుంచమరో ఉగ్రవాదసంస్థ నుంచి ముఖ్యపొంది ఉండి, తీటిటి పేరిలు ఈసంస్థ ఒకవిధంగా మార్పించాలి మాటలు ను స్ఫూర్ఘిస్తున్నదనే చెప్పాలి. ఈ 100 అంతర్గత ముఖ్యము అధిగమించలేని పాకిస్టాన్ భారత్తె పైకి మాత్రం అటు చేసా, ఇటు బంధుద్దేస్ లను కలుపుకుని కయ్యానికి కాలు దుష్యతోంది. నిజానికి వ్యవసాయం, పవనసంక కూడా అపోరంగా ఉంది. సహజవాయువు, బౌగ్ంగా, ఇతర భిన్నిజ వసరుల తప్పకాలతో ఆర్థిక వ్యవస్థకు ఈ ప్రావిస్ట్ మూలస్తుంభంగా నిలిచింది. పాక్ నైరుతి భాగంలో ఉన్న బెలూచిస్ట్స్ ను సరిపొద్దు ఇరాన్, అపోస్ట్ ను లోపాటు భైబర్ పహ్లాక్-క్వా, పంజాబ్, సింధ్రాష్ట్రాలు ఉన్నాయి. ఆపారమైన భిన్నిజ వసరులున్న ఈ ప్రాంతాన్ని పాక్ వదులుకనేందుకు సిద్ధంగా లేకపోయినా అగ్రరాజ్యాలు అంటే చేసా, అమెరికా వంటి దేశాలు మాత్రం ఈ ప్రాంతంపైనే భోత్సు పెంచాయి. తమ ప్రాంతం అభివృద్ధికి స్టోనిక వసరుల కేంకలం అని భావించిన బెలూచ్ పేరుల పోరాటుల సాయధ పోరాటంగా మార్పాలనికించే కారణం. ఈస్టోయిలో ఉద్దికతలు, హింస పెరి పోవడానికి కారణం కూడా పాక్ పాలకులేని చెప్పుతప్పుడు. ఇప్పటికైనా తప్పులు తెలుసు కుని ప్రాయా శ్రీత్తం లేకుంటే పాక్ పాలకులు మరింతగా ముఖ్యము ఎలుర్కొనాలిని వసుందని నిస్సాందహంగా చెప్పాచు. ●

ప్రజల జీవితాలకో కల్పి కల్పు దళారుల చెలగాటం!

మనూరం

ద్రవ
దళ

ଆବି ଚେଟ୍ଟୁ ଦେଇ କୁତୁହାର
ରୁ. ଦୀନି ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀଗୁଟ ପଲ
ଜନ୍ମାଯନି ଭାବିଂଚବର
ତୀରସୁରୁଣ୍ଠ ମଂଦିର କା
ନିକି ଦାରିତୀନୁଂଦି. କଲ୍ପନା
ସମସ୍ତ. ଅଳ୍ୟନପୁଣୀତି
ମୂଳଗା ମାନିନପୁଣୀତି
ଉଂଚକଣୀ କଲ୍ପନୈ ନିଯମ
ପ୍ରାଂତାଲୋ କର୍ତ୍ତିକଳୁ ଅ-
ଜି ନେରାଙ୍ଗକ ଲାହାନୀ
ମାତ୍ରଂ ବିଷପ୍ରାରିତ ଜୀବ
ଉତ୍ସୁକ୍ତି, ଵ୍ୟାପ୍ରିକି ଅନେକ
ଗ୍ରଂଗା ବିଶ୍ୱେମିଦାଖିୟିନ
କାରଣାଲୁ ସାମାଜିକ,
ଲ କଲିଗନନିବା ଚେପ୍ପିବ
କାପଦଂ. ରୋଜାପାରୀ କୁର
ଏକପୁଷ୍ଟ ଭର୍ବୁଜ ଚେଯଲେଇ
କଲ୍ପ ଦେଇପୁ ମେଗୁ ମାଝ
ଜୀବିତାଲୁ ଆର୍ଥିଂତରଂଗା

కుటుంబాలు రోడ్సున వదుతున్నాయి. కల్పు ప్రిముల బలహీనసతలను ఆసరగా చేసుకుని కల్పు దిపో నిర్వాహకులు కల్పులో నిషేధిత మత్తు పదార్థాలు మొత్తాదుకు మించి కలిపి విత్రయిస్తున్నారు. తక్కువ పట్టుబడితో ఎక్కు వ ఆదాయాన్ని రాబట్టుకునేందుకు ఈ విధంగా అడ్డదారి ఫౌర్ములాను వాడుతున్నారు. దీంతో కొద్దికొప్పింగా మత్తుకు అలవాటు వడి, ఒకర్లోజు కూడా కల్పు మత్తు లేకండా ఉండడ�ेसి స్థిరిల్లికి వెళ్లిపోతున్నారు. కల్పీ కల్పుకు బానిసల వుతున్నారు. దిపో నిర్వాహకులు తమ వ్యాపారాన్ని పెంచు కోవడానికి నిరుపేదులు, రోజువారీ కూలీలేసి టారెట్ చేసు కుంటున్నారు. ఉమ్మడి జిల్లా వ్యాపంగా కల్పు గీసి చెట్లు, వాటి నుంచి ఉత్సత్తమ్య కల్పుకు, ప్రతిరోజు కల్పు సేవించే కల్పు క్యాంటిటీకి ఎక్కువా పొంతన ఉండదు. దీంతో కృతి మంగా కల్పు తయారు చేయడం పైనే దృష్టి సారినున్నారు కల్పు దిపో నిర్వాహకులు. సీళలో తెల్లుగు సురుగు వచ్చేలా ఓ లిక్షీడ్ కలిపి కల్పులా కనపడేలా కృతిమ కల్పును తయారు చేసేటరు. దానిలో మత్తు కోసం డైఫోం, ఆల్జ్యాలోం వంటి నిషేధిత మత్తు పదార్థాలు కలుపుతారు. కల్పు తాగే వారి అవసరాలను బట్టి కొంచెం మొత్తాదుకు మించి కూడా డైఫోం, ఆల్జ్యాలో, మిద్లెట్ అల్గూహర్లు, యాసింద్రు, రంగు పదార్థాలు వేసి నిశిలీగా తయారుచేసి అమ్ముతారు. ఈత చెట్ల నుండి తీసే కల్పు మాదిరిగా కనిపిస్తున్నవ్యబిహి సహజంస్థమైన కల్పు కాదని తెలిసినా, కృతిమంగా మత్తు పదార్థాలు కలిపి తయారుచేసిన కల్పు అని తెలిసినా కల్పు ప్రిములు దాన్నే ఇష్టంగా తాగుతున్నారు. క్రమక్రమంగా కృతిమ కల్పుకు బానిసలుగా మారిపోతున్నారు. కల్పీ కల్పు విక్రయాలు లెలంగా రాష్ట్రవ్యాపంగా యిఁచ్చగా జరుగుతున్నా సంబంధిత ఎక్సెప్స్ అభికారులు తమకేం పట్టనల్లు వ్యవహరిస్తున్నారనే విమర్శలున్నాయి. కల్పు దిపో నిర్వాహ

కుల నుంచి తమకు రావాల్సిన నెలవారీ ముదుపులు తంజ
నుగా పారి జేబుల్లోకి వెళితే ఎవడెలా చస్తి తమకేంటనే
ఉడిశేరుతో ఎక్కు అధికారులు పనిచేసున్నట్లు వ్యవహారిస్తు
న్నారనే అలోపణలు వినిపిస్తున్నాయి. పోలీసు, ఎక్కుజీ అధి
కారులు కొన్ని సందర్భాల్లో పట్టించుకోవడం, లేదంచే
— బ్రిక్సులు దేవీకుర్మలు — క్రమ కూడా

జన్మంది. హైదరాబాద్ నగరంలో కల్ప తాగుతున్నవారి సంఖ్య క్రమంగా పెరుగుతేంది. ముఖ్యంగా మరికివాడల లో నివసించే పేదలు ఎక్కువగా కల్ప తాగుతున్నారు. కల్ప కు ఉన్న డిమాండును దృష్టిలో ఉంచుకొని కల్ప అమ్మేవారు సింథటీక కల్ప తయారుచేయడం మొదలుపెట్టారు. దానిలో మత్తు రావడానికి ప్రమాదకరైన క్లోరెం హైడ్రోట్, డైజో పామ్, ఆలజోలం వందిచి కలపడంతో ప్రజల అరోగ్యంపై చాలా ప్రభావం పడడం మొదలైంది. క్లోరెం హైడ్రోట్ నాడీ మండలంపై ప్రజావం చూపుతుంది. కడుపులోనీ శేఖరులలో మంటలకు కారణమవుతుంది. లివర్ డామేజ్ చేస్తుంది. కంచిచూపు మండగింపడం, గుండెషై ప్రభావం చూపుతుంది. ఈ పరిస్థితులను గమనించి 2004లో అప్పించుటవ్వం హైదరాబాద్ నగరంలో 50కి.మీ. లోపు ఈత, తాటి చెట్లు

లేనిందున దుకాణ దారులు సింధుటిక్ కల్లు తయారుచేస్తు న్యార్సిని కల్లు దుకాణలన్నీ మూయించారు. దీనిపై గీత సహవార సంస్కరణ వారు ప్రోక్రిషన్ ఆశ్చయించారు. (డబ్బుపి. సంఖ్య 18181 / 2004). రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అబ్బారీ శాఖ పాలనీ ప్రకారం హైదరాబాద్ నగరం చుట్టూ 50 కి.మీ. లలోపు తాటి, కండ చెట్లు లేవని, హోనికర్మన్ రసాయనాలతో కశ్తి కల్లు తయారుచేసి అమ్ముతున్నారని, 2002 నుంచి 2004 సంవత్సరాలలో కశ్తికల్లు అమ్మకంపై 3,100 కేసులు నమోదు చేయడం జరిగిందని, నుమారు 100 మంది కశ్తి కల్లు బాణివడి చనిపోయారని కోర్టుకు తెలి పింది. ప్రజల ఆరోగ్య దృష్ట్యా హైదరాబాద్ నగరంలో కల్లు దుకాణాలు మూయించినట్లు వెల్లడించింది. ప్రభుత్వ వర్ష ను కోర్టు సమర్పిస్తూ కేసు కొళ్పించేసింది. 2004 నుంచి 2014 వరకు హైదరాబాద్ నగరంలోనీ కల్లు దుకాణాలు మూతపడ్డాయి. తెలంగాణ రాష్ట్రం వచ్చిన తర్వాత మూత పద్ధతి కల్లు దుకాణాలను ప్రభుత్వం జీఎస్ 24 ప్రకారం 49 2014న మళ్లీ తెలిపించింది. ప్రభుత్వం నీరా అముక్కం అంటూ కోత్త రాగం అందుకుంది. గత బిఅర్ఎస్ ప్రభుత్వం గుదుంబాను 2015లో ప్రభుత్వం ఉంచుపాడంతో అణచివేసింది. కానీ, కశ్తికల్లు హోనికర్మని తెలిసినా మూతపద్ధతి దుకాణాలు తెలిపించికల్లు త్యాగాన్ని ప్రోత్సుహించింది. నిజానికి ప్రస్తుత సీజెస్ట్ తాటి చెట్లకు అబించిన స్థాయిలో కల్లు ఉత్పత్తి కాదు. ఒకటి రెండు తాటి చెట్ల నుంచికల్లును సేకరించినా, ఇది వారి సింపత అవసరాలకు కూడా సరి పోదు. కానీ జిల్లాలోని ఏ ప్రధాన లోడ్పువెంట చూసినా కృతిమ కల్లు దుకాణలే దర్శనమిస్తున్నాయి. ఎవ్వటికవ్వు దు ఆయా దుకాణల్లో తనిఖీలు నిర్వహించి, నమునాలు సేకరించాలిన ఎక్సెప్షన్ అభిమానులు తమకేమీ పట్టనట్టుగా వ్యవహారిస్తుండటంపై అనేక విమర్శలు వెల్లువెత్తుతున్నాయి.

ఇప్పటికైనా కొత్తగా వచ్చిన కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం ఈవిషయం పై సరిట్యున నిర్ణయం తీసుకోవాలి. ఇక తమిళనాడురాష్టం లో తాటిచెట్టు రాష్ట్ర వ్యక్తం అక్కడ కల్పు అమ్మక్కం పై నిషేధముంది. తాటికల్పును బెల్లంగా తయారుచేసి గీత పని వారు అధిక లాభాలు పొందుతున్నారు. కేరళ రాష్ట్రంలో కల్పును మత్తు పాసీయంగా ప్రకటించారు. దీనిపై గీత కార్ప్రై కులు సుప్రింటెంటును ఆశ్చర్యించగా కేరళ ప్రభుత్వం కల్పులో 8.1 శాతం ఆల్గహాలు ఉంటుందని, మామాలు బీరులో 6 శాతం మాత్రమే ఆల్గహాలు ఉంటుందని అందుకే కల్పును మత్తుపాసీయంగా ప్రకటించామని కోర్కెకి తెలువగా కేను కొట్టివేసింది. ఇక మొన్న కూకటపల్లిలో కల్తి కల్పు తాగి అవస్థకు గుర్తైన వారిలో ఎదుగురు చనిపోయారు. దాచాపు 15 మందిని నిమ్మి, గాంధీ హస్పిటలుకు తరలించారు. కూకటపల్లి కు ఉపాయాల్లో కష్ట తాగిన వారికి సోమవారం ఉదయం వాతులు విరోధమాలు అయినట్టు తెలుస్తుంది. కల్తికల్పు నిర్మాలన ఒకటే ప్రభుత్వ జాధ్వర్త కాదు. ఇది సమాజం మొత్తం కలసి చేయాల్సిన జాధ్వర్త. దీన్ని అరికట్టించుకు కొన్ని ముఖ్యమైన కల్తికల్పు తయారీదారులపై జీవిత ఔదు లేదా మరణిశ్శ విధించాలి. నేరుస్తులకు బెయిల్ అవకాశాలు తగించాలి. పోలీసులు, ఎవ్వోజ్ అధికారులు నిర్దక్కం చేస్తే వారిపై నస్పాస్సన్తో పాటు వివారణ జరిపించాలి. అధిక ధరల వల్ల పడజలు కల్తిపై వెళ్లకూడదు. చౌక ధరలోపసి కర రసాయనాలు లేని మద్గు అంబుబాటులో ఉండేలా మాడాలి. గ్రామి ప్రాంతాల్లో నాటకాల ద్వారా, విద్యార్థుల కు కథానికల ద్వారా కల్తికల్పు ప్రమాదాలను తెలియజేయాలి. మీడియా, సిపార్స్ మీడియా ద్వారా ప్రవారం నిర్వహించాలి. భాద్యిత కుటుంబాలకు తశ్కణపరిహారం మాత్రమే కాదు దీర్ఘకాలిక పునరావాసం, ఉపాధి అవకాశాలు కల్పించాలి. ●

